

INFORMACIJA

Informacija o implementaciji certification authority (CA)

Programom rada Vlade za 2022. godinu, Ministarstvo javne uprave je kao jedan od prioriteta u svom radu predviđelo digitalizaciju crnogorskog društva, dostupnost javne uprave građanima i privredi, kroz vršenje elektronskih/kvalifikovanih elektronskih usluga povjerenja organima državne uprave, kako bi se kao krajnjim korisnicima pružile usluga građanima upotrebom digitalnih tehnologija, kroz uvođenje novih elektronskih servisa i dalji razvoj elektronskog poslovanja.

Jedan od ključnih preduslova jeste uvođenje internog certifikacionog tijela - CA sistema kojim će Ministarstvo javne uprave dobiti status kvalifikovanog davaoca elektronskih usluga povjerenja, a organima državne uprave, a kad je to propisano zakonom i za druge organe vlasti, omogućiti vršenje elektronskih/kvalifikovanih elektronskih usluga povjerenja u elektronskom poslovanju na adekvatan način i uz upotrebu što većeg broja tih usluga u skladu sa Zakonom o elektronskoj identifikaciji i elektronskom potpisu.

Elektronska identifikacija je postupak korišćenja identifikacionih podataka u elektronskom obliku koji na jedinstven način predstavljaju fizičko lice, pravno lice ili organ vlast, što je u smislu ove informacije i najvažnije.

Radi korišćenja elektronskog potpisa, elektronskog pečata, elektronskog vremenskog pečata, kao i usluga elektronske preporučene dostave organi državne uprave, a kad je to propisano zakonom i drugi organi vlasti se oslanjaju na elektronske usluge povjerenja.

Elektronske usluge povjerenja koje ispunjavaju posebne uslove propisane Zakonom o elektronskoj identifikaciji i elektronskom potpisu predstavljaju kvalifikovane usluge povjerenja.

Zbog značaja navedenog sistema CA za organe državne uprave, navodimo Elektronske usluge povjerenja:

- Izrada Certifikati za elektronski potpis;
- Izrada Certifikati za elektronski pečat;
- Izrada Certifikata za autentifikaciju Internet stranice;
- Izrada elektronskog vremenskog pečata;
- Usluga elektronske preporučene dostave;
- Usluga verifikacije elektronskog potpisa
- Usluga verifikacija elektronskog pečata;
- Usluga čuvanja elektronskog potpisa ili certifikata;
- Usluga čuvanja elektronskih pečata ili certifikata.

Svaka od navedenih usluga, uz ispunjavanje dodatnih uslova može biti i kvalifikovana.

Od navedenih usluga povjerenja, Ministarstvo bi nakon uspostavljanja internog CA, u skladu sa procedurama i uz ispunjavanje uslova propisanim Zakonom o elektronskoj identifikaciji i elektronskom potpisu, podzakonskim aktima i evropskim standardima, u početnoj fazi osim usluge izrada certifikata za naredni elektronski potpis, vršilo i sledeće usluge: izrada certifikata za kvalifikovani elektronski potpis, elektronski vremenski pečat i usluga elektronske preporučene dostave.

Odredbama člana 4 stav 3 Zakona o elektronskoj identifikaciji i elektronskom potpisu, definisano je da elektronske usluge povjerenja, kao i kvalifikovane usluge povjerenja za organe državne uprave isključivo vrši organ državne uprave nadežan za poslove elektronske uprave, dakle Ministarstvo javne uprave. Ove usluge CA tijela za organe državne uprave i kad je posebnim zakonom propisano i za druge organe vlasti neophodno je omogućiti uvođenjem internog CA sistema koji je predmet ove informacije. Organima vlasti u smislu ovog zakona smatraju se državni organi, organi državne uprave, organi lokalne samouprave, odnosno lokalne uprave i pravna lica koja vrše javna ovlašćenja.

Sistem elektronske identifikacije mora da ispunjava veoma stroge uslove u skladu sa svim tehničkim procedurama i standardima za odgovarajući stepen sigurnosti, a svi davaoci usluga povjerenja moraju biti upisani u evidenciju, dok kvalifikovani davaoci elektronskih usluga povjerenja moraju biti upisani u Registar koji shodno Zakonu vodi ovo ministarstvo.

Uvođenje internog CA sistema, osim implementacije Zakona o elektronskom identifikacionom dokumentu veoma je važno kako za privredu a tako i za građanje u smislu jačanja povjerenja, kao i o omogućavanju identifikacije i autentifikacije, te elektronske dostave organima i građanima, što će u krajnjem implicirati mnogo lakšu i efikasniju komunikaciju javne uprave sa građanima, odnosno pružanje elektronskih usluga povjerenja građanima.

Ovo će rezultirati ispunjavanjem uslova za ekspanziju elektronskih usluga povjerenja koje javna uprava može pružiti građanima, kao krajnjim korisnicima i to onih usluga koje zahtjevaju najviši nivo kompleksnosti koji implicira personalizaciju i proaktivno pružanje usluga, što do sada nije bio slučaj.

Bitan segment u procesu uspostavljanja e-uprave predstavlja elektronska komunikacija države sa privrednim subjektima i građanima. Savremeniji poslovni procesi, bez nužnosti fizičkog prisustva aktera, vode ka digitalizaciji poslovnih procesa, upravo upotrebom informacionih komunikacionih tehnologija, a sve u korist građana i privrednih subjekata.

Nivo transparentnosti javne uprave će na ovaj način značajno biti unaprijeđen.

Iz navedenih razloga evidentno je da se radi o projektu koji je jedan od ključnih preduslova za pružanje elektronskih usluga građanima i privredi i komunikaciju sa njima od strane javne uprave elektronskim putem.

Uvođenje servisa kvalifikovanog elektronskog potpisa, elektronskog vremenskog pečata, elektronske preporučene dostave je potrebno realizovati što prije, naročito iz razloga što se radi o veoma zahtjevnom projektu za koji je neophodno veliko vrijeme.

Implementacija samog projekta sastoji se od nekoliko veoma zahtjevnih faza koje je neophodno sinhronizovati kako bi se projekat uspješno realizovao, budući da se isti sastoji iz:

1. nabavke, instalacije i integracije neophodne hardverske opreme za CA sistem, koja po strogim standardima u potpunosti nezavisna od ostale opreme. Ova faza projekta je realizovana u 2021. godini.
2. instalacije softverskog rješenja za ovaj sistem, kao i od izrade kompletne dokumentacije o strogim procedurama koje definišu ove sisteme uz upotrebu standarda, te učešće eksperata koje će angažovati Ministarstvo, do testiranja samog rješenja.

Ova faza projekta je započeta raspisivanjem tenderskog postupka 01.04.2022. godine i postupak javne nabavke još nije okončan, te su sredstva za ovu fazu projekta predviđena budžetom Ministarstva javne uprave za 2023. godinu.